

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 4.—
Pe 1/2 an c. 2.—
pentru
România și Streinatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 filii. —

Olteanul

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

Director: DR. IGAN ȘENCHEA.

Apare Duminica.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

Teatrul Poporal.

Teatrul, ca orice lucru, iasă la iveală atunci când, i se simte lipsa, când e cerut de împrejurări, și când află ogor priincios, atât în sufletul poporului, cât și în iscusința acelorora, cari îl predau.

Poporul nostru nu știu cum, cum nu, dar se deșteaptă, înaintează pe calea culturii, ajunge la prețuirea aceluiaș gust, de care se bucură popoarele mai luminate ale apusului.

Iată și cu teatrul românesc, mai de mult nu i se auzea nici de nume, mai nainte cu 50 de ani era numai o noutate, iar azi e aproape o recerință și pentru poporul nostru dela sate.

M'am convins din experiențe, că cu feciorii și fetele din sat se poate preda teatru cu aceeaș reușită, ca și cu inteligenți, ba încă ascultătorii, în cazul, dintău purtând interes deosebit și față de cei ce joacă, ca de niște persoane, ce-i sunt apropiate, sunt cu mai mare băgare de seamă la cele ce se desfășură înaintea lor.

Doar aproape toată mîntea și inima neamului nostru e în țărâtime, căci pătura de sus e cu mult mai mică, decât să poți zice, că s'a ridicat întrânsa tot ce-i mai mult, ca lumină și simțire din pătura de jos.

Alte neamuri sunt ca o grădină îngrijită de un om iscusit, care în unul și acelaș an știe scoate câte trei patru felii de legume de pe un singur loc. Iar neamul nostru e ca un lan de grâu, care cuprinde singur locul, iar secerat odată, rămâne locul gol, fără să mai dea și alte roduri.

În țerile apusului, fiecărui om — indiferent că din ce părinți se naște — i se dă puțință de-a ajunge la aceea slujbă, la care îl atrage priceperea lui, și pentru care la făcut Dumezeu.

Cine simte că el ar avea plăcere numai în mijlocul muncii de câmp, la aerul proaspăt, acela rămâne la coar-
nele plugului. Care gândește, că mai

bine i-ar plăcea vre-o măestrie, acela poate îmbrățișa ori-care meșteșug. Iar cine are atragere mare, numai față de slove, acela îmbrățișază cărțile, cu știința, care îi place mai bine. Și iată cum din acelaș ogor — un neam — ies mai multe recolte, mai multe pături de oameni.

Și numai așa poți aștepta, ca toți oamenii să fie harnici, și toți să fie fericiți, căci numai așa poate fi cineva îndestulit, dacă se ocupă cu lucrul acela, față de care firea a sădit atragere în sufletul lui.

La noi însă împrejurările, astăzi sunt de așa, încât cineva orice atragere ar avea față de un lucru sau altul, el totuși trebuie să rămână la coar-
nele plugului pentru că nimenea nu-l încunjoară, nu-l sprijinește mai bine pe un strein, decât pe neamul său.

De aici urmează, că în sinul țărâtimei noastre sunt puteri mari sufletești, cari însă nu se pot arăta, căci sunt apăstate de împrejurările vitrege.

Sunt dară unii între feciorii și fetele noastre dela sate, tare iscușiți la vorbă și la purtare, cari dacă ar fi învățat poate ar fi ajuns departe și cu teatrul, dar așa li se macină priceperea vorbind numai ei între ei.

Dintre aceștia se pot și e bine să se recruteze jucătorii de teatre pe satele noastre, și cei ce se dovedesc de mai iscușiți, și dacă-s împrăștiți în mai multe sate, să se adune — cum ziceam și de altădată, să formeze la olaltă, o trupă și apoi să cutriere mai multe sate împrăștiind lumina în forma cea mai primitoare a veseliei.

Acesta e modul cel mai potrivit de-a deștepta atragere și stimă în popor, față de taina slovelor, și de-a deștepta mai ales mândria, față de cunoașterea acestei taine.

Ne luăm însă îndrăsneala, de-a pune o întrebare domnilor cari conduc fondul de teatru român și Asociațiunea: Oare felul acesta de propagare al culturii nu s-ar putea lua sub scutul Asociațiunii sau a Socie-

tății de teatru român, ca să se bucure de o mai mare libertate. — Căci notarii și solgăbirale pun piedeci și acestor stări culturale și nevinovate, cari n'au de-a face chiar nimica cu politica. Tare cu greu se pot îndupleca acești slujbași ai guvernului să lase reprezentări teatrale. Pășind însă Asociațiunea cu autoritatea ei, de bună seamă, că s'ar schimba lucrurile, cum stă treaba bunăoară și cu prelegerile poporale. Un răspuns favorabil și grabnic, o întervenire autoritativă ar schimba iute mersul afacerii în spre bine.

Așadară avem cine să joace teatru, avem și câte un intelectual cel puțin, în fiecare sat cu tragere de inimă, care să arete și să-i îndrepte unde greșesc, să facă probe cu ei, avem mai departe public ascultător căci țaranilor le place lucrurile acestea. Ba încă cucerim și sufletele străinilor. Știu cum un agronom — străin de neamul nostru — asistând la un teatru predat de țărani, nu-și mai putea stăpânii admirarea. Zicea că nu s'ar uri să tot asculte într'una. Și vre-o trei zile, atât în cercul familiei sale, cât și înaintea lucrătorilor, nu avea alte cuvinte mai plăcute, decât să revoace scene din acel teatru și să aprecieze vorbele și purtarea actorilor.

Avem mai departe încă ceva, cu ce chiar ne putem mândri: cortina și peste tot împodobirea bine cu țesături măestre de-ale femeii române. Adunând covoare din sat, poți alcătui o așa bină, încât să fie vrednică de admirarea oricărui om din lume. Și po-doaba acesteia încă ajută mult la reușita teatrului.

Dar avem și lipsă de ceva; niște cărți bune de teatru pentru popor, ieșite din peana scriitorilor noștri recunoscuți.

Scriitorul acestor rânduri a instruat o trupă de tineri în predarea corectă a piesei *O vișoară* și a monologului *Achim Filăru*.

Acelaș tinăr a jucat rolul lui Flușca, care l-a predat și pe Achim. Și n'aș putea zice, că poporului i-a plăcut cu mult mai bine de „Achim” ca peste tot de piesa „O viișoară”.

I s'a făcut deci o nedreptate dnului Prie, când a fost atât de rău apreciat de „Revista Teatrală”.

Totuși pieza aceasta pe lângă părțile ei bune, are și o parte slabă: Dragostea judelei față de Sanda e redată rău de tot.

Sigur, că autorul n'a vrut să desfășure o dragoste curată ideală, cu singura greșală c'a venit prea târziu, și astfel stăvilită de legile omenești, să ajungă în cursul său până la un sfârșit tragic. Și că aceasta n'a avut-o în intenție autorul, se vede din chipul comic, l-a știut înțerca Sanda pe judele dela dragostea lui neiertată, precum și din spiritul nesperios în care e scrisă întreaga piesa aceasta.

Ci autorul a voit altceva, anume să aducă înainte aleșuirea la cinstea unei femei cum se cade, așa încât morala acestei părți să concadă cu morala din porunca a noua dumnezească: „Să nu poțtești muiera deaproapelei”.

Dar ca să ajungă la rezultatul acesta autorul trebuia să facă altceva și nu ceea ce a făcut. Anume trebuia ca din toate zicerile și din toate vorbele judelei să transpire acel cinism drăcesc, ce-i redat așa de bine, când vorbește despre lăcomirea după averi: „Apoi nu suntem de vină, dacă noi cești din deregătorie ne nimerim chiar atunci la casa omului, când vrea să se scuture de ce are”.

Dragostea aceasta nu i iertat să fie redată în chip sentimental, așa cât să deștepte simpatie, sau milă în ascultători, față de erou, căci atunci piesa se poate declara de imorală. Nici nu-i putem zice dragoste, ci o poftă josnică, ce trebuie desprețuită sau batjocorită.

Ei bine, simțemintele acestea trebuie să răsără din inima ascultătorilor, de așa trebuie întogmite vorbele ce le rostește judele atât în monolog, cât și în dialogul cu Sanda, căci numai așa voim trage un folos moral din ascultarea ei.

Dela apariția judelei pe scenă și până în sfârșit, fața lui trebuie să fie stăpănită de un surâs drăcesc, ce-i caracterizează pe oamenii pestriți la mațe, așa cât în sufletul ascultătorilor să se desvoale un disgust, față de purtarea acestuia. Dar acestea nu se pot naște din vorbele ce le-a pus autorul în gura judelei în piesa amintită.

Dar răutatea aceasta, cinisimul, scârba aceasta, față de o faptă rea, nu reiesă din nici o vorbă a judelei.

Autorul așa-l infățișază, cași când ar fi un om de tot nevinovat, care urmărește o faptă bună, la care-l trage inima, fără de-a ajunge la ea.

Ni-l infățișează ca pe un fecior june turburat, de-o dragoste mare față de o fată, care însă nu se prea uită la el.

Aici e greșeala, lipsește elementul moralizator, care singur are dreptul, de-a îndemna pe cineva, să ia peana în mână și să scrie pentru popor.

I. C.

Examenele de scris și cetit în comitatul Făgărașului.

Rezultatul examenelor de cetit și scris, pentru câștigarea dreptului de vot, este în comitatul Făgărașului următorul:

În cercul (suprefectura) *Arpașului* de jos s'au însinuat 1363 de persoane, la examen, s'au prezentat 1079, au făcut cu succes examenul 922.

În cercul *Făgărașului* s'au însinuat 1206, s'au prezentat 834, au făcut examenul 784.

În cercul *Șercaia* s'au prezentat 482, au făcut esamenul 394.

În cercul *Zărneștilor* s'au însinuat 690, s'au prezentat 447, au făcut esamenul 437.

E bătător la ochi, numărul foarte mic al poporului care s'a prezentat la examen în cercul Șercăii și al Zărneștilor.

Suntem informați, că din unele comune, cum e comuna Șinca veche, cu peste o mie locuitori, apoi de prin unele comune de prin Bran, nici măcar un singur român nu s'a prezentat la examenul de cetit și scris.

Cine e responsabil de atâta indolență? Autoritățile, preoțimea și învățătorimea sau însuși poporul? Ar fi bine să se știe.

A.

În interesul cultivării de poame.

Cărmuitorii comitatului Făgăraș au adus o lege în anul 1909 pentru școlile de pomărit din comunele sale, însă dispozițiile de lipsă le-a făcut cu ani înainte de aceasta și singuraticile comune au jertfit mii spre scopul acesta.

În temeiul acestei rânduieli a slujbașilor deja de multă vreme ar fi trebuit să ne nizuim într'acolo, ca cheltuielile de peste an să se întoarcă din venitele pomilor și ca țărani noștri dela sate să-și poată câștiga pomii de lipsă din școlile comunale de pomărit, pentru cari atât de mult au jertfit.

Pe baza datelor oficioase însă ce neau ajuns în mână, cu durere trebuie să constatăm și noi, că din pricina neinteresării slujbașilor față de acele comune, țărani noștri nici până în ziua de azi nu și-au putut câștiga pomi altoiți din școlile de pomărit, ci au fost siliți economii să-și aducă din alte părți.

După acestea de sine vine întrebarea că: de ce folos e legea? Ce înțeles are rânduiala comitatului și pentru ce s'au făcut și se fac atâtea cheltuieli? dacă în școlile de pomărit cresc numai cucute, urzici și alte buruieni, iar nu pomi altoiți și bine îngrijiți, de cari să se poată folosii țărani noștri.

Iată câteva din datele foarte triste, ce ni s'au adus la cunoștință despre școlile comunale de pomărit unde sunt învățători plătiți de stat:

În comuna *Lissa* s'a cheltuit pe grădina de pomărit în anii 1911, 1912 și 1913 cam 581 cor. și 25 fil., afară de nivelarea pământului, gunoarea și lucrul cu pământul. Câștigul e numai de 1 cor. 60 fil.

În *Breaza* din cheltuielile făcute de 166 cor. și 90 fileri s'au întors 40 fileri din școala de pomi.

În comunele *Vaida*- și *Telechirecea* s'a

făcut cheltuieli de 178 cor. și 99 fil. — *Pojorta* 148 cor. cheltuieli. — *Voivodenii mari* au cheltuit 199 cor. — *Ileni* au cheltuit 136 cor. — *Iași* a cheltuit 136 cor. — *Netot* a cheltuit 225 cor. — *Sesciori* a cheltuit 87 cor. 29 fil. — *Sevestreni* a cheltuit 90 cor. — *Hurez* a cheltuit 200 cor. și 20 fil. — *Luța* a cheltuit 150 cor. — *Mărgineni* au cheltuit 228 cor. 78 fil. — *Galați* 148 cor. Dar nu au încasat nimic din prețul pomilor.

Toți banii cheltuiți pentru școlile de pomărit ale comunelor, amăsurat datelor acestora s'au cheltuit 2887 cor. pentru susținerea școlilor de pomărit alor 14 comune în decurs de 3 ani, iar câștigul avut a fost de 2 cor., așadar s'au aruncat în tină 2885 cor. și 07 fileri.

Unde mai pui multa umblare, avută cu nivelarea pământului, și lucrul cu pământul ce se cere an de an, — să nu ne mirăm că în loc să dăm înainte în ale economiei mergem tot înapoi ca racul.

În primăvara aceasta s'au licitat în comuna *Beclean* mai mulți oltoi de meri mai de a doua mână, al căror preț a trecut prin licitație peste 2 coroane de bucată, atât de mare a fost dorul țărănilor, de a-și pune câte un pom în grădina lor.

Nu se mai poate suferi o astfel de stare. Stimaților domni, cari îngrijii de școlile de pomărit ale comunelor, nu vă bateți capul cu sfârșitul, la care duce o atare îngrijire? Gospodăria DVoastră tot așa o conduceți? Dacă nu vreți să faceți nimic în privința, aceasta atunci cel puțin nu îngreunați bietul popor destul de îngreunat și în alt chip, cu susținerea școlilor de pomărit.

Cremene.

Cum stau lucrurile în Albania.

Scriam în rândul trecut, că regele Albaniei e aproape scos de răsculați din țara, ce i-s'a incredințat și — durere — proroția asta are să se întâmple în curând.

Regele Vilhelm se luptă pe moarte și pe viață, cu toate că puterile mari l-au sfătuit să lase tronul Albaniei și să se suie pe un vapor de-a lor, ca așa să scape de dinaintea răsculaților. El însă nu vrea să știe nimic de sfatul acesta, ci încrezându-se în ajutorul Austro-Ungariei și al Italiei se luptă înainte.

* * *

Neînțelegerea iscată între Greci și Turci e cât pe aici să ajungă la un nou războiu între aceste două popoare. Ele însă își dau silința să se isprăvească lucrurile pe cale pacinică. Nădejde avem, că așa se va și întâmpla.

Semne de pace

arată Rusia și țare nemțească prin aceea, că și-au mărit armata și au cerut dela guverne încă câteva milioane pentru îmbunătățirea miliției. Rusia s'a apucat să-și direagă drumurile de cătră Bucovina, care se ține de Austria. Bune semne de pace.

Se spune că stăpâni noștri

n'au altă grijă, decât să ne apere de cătră frații noștri din România. De aceea umblă să cerceteze ținutul ardealului, ca să facă întărituri puternice pentru vreme de războiu.

Au și sosit la Petroseni, mai mulți ingineri ca să cerceteze locurile potrivite pentru întărituri. Ce-o mai fi și asta? Bag seamă guvernul n'are ce face cu banii? Vină și vadă prăpădnicia apelor și sărăcia oameni-

lor și atunci nu se va gândi la întărituri, și la ajutorarea celor năpăstuiți.

În România

de când a fost țarul la Constanța tot despre întâlnirea aceasta se vorbește. Chiar și Regele în vorbirea sa către noii deputați aleși, tot despre însemnătatea lucrului acestuia zice mai multe. De țara noastră nu pomenește nimica.

S'au pornit împărați la preumblare

Împăratul Germaniei s'a socotit să meargă la toamnă în România la regele Carol, iar stăpânul Franței va merge în zilele acestea la țarul Rusiei.

Scrisoare din Viena.

(Dela corespondentul nostru).

Viena, 24 Iunie 1914.

După vizita țarului. — Opere românești. — Meetingul de aviație internațional.

Spiritele din lumea politică stau încă tot sub influința vizitei, țarului delă Constanța, unde ca oaspe a țării Românești și a regelui ei a fost primit cu multă dragoste.

România ospitalieră a primit pe țarul, care a reîntors cu acest prilej vizita făcută de M. S. Regele Carol acum zece ani la Petersburg, e propoziția care o află când citești foile de aici, în o parte — cea mai considerabilă — a presei de aici. — Altă parte însă la care banii ungurești hotărăsc tonul articolelor, e contra României și atrag atenția cercurilor conducătoare, ca cu ea să nu se mai poarte, ca și cu o amică, deoarece între România și Rusia s'a încheiat o alianță la Constanța atât defensivă cât și ofensivă. Aceasta părere e înrădăcinată prin faptul, că în timpul din urmă din Berlin a primit «Kölnische Zeitung» din sursă competentă știrea, care e comentată și subtrasă cu litere grase, despre înstrăinarea Regatului.

Politica regatului român e o adevărată artă, măiestrie diplomatică. A cuceri simpatii și a lua în avântul militar e scopul fiecărei țări și țerișoare dela Franța până la micul Muntenegru, politica aceasta e urmărită de toate statele. Dar nu la toate cu succes.

E drept, că timpul aduce cu sine și schimbă tot el. Omul voește și conform dorinței sale — lucră. Dar Dzeu dispune! Nu numai la oameni, ca indivizi, ci și la popoare.

Bărbații de stat român, sub conducerea înțeleptului Carol, să voescă aceea ce voesc — să o înceapă, căci Dzeu dispaun. Timpurile conduse de prevedința divină vor aduce rezultatul dorit, cu atât mai mare, cu cât ne bate la ușă! Și bucuria va fi mare.

Arta românească cucerește tot mai mult teren prin orașul vechiu muzical, Viena. Numele compozitori români e renumit prin piezele din urmă și prin un proces întentat lui Lehar, vestitul compozitor vienez, în care se spune, că acesta în pieza lui „Erdlich allein” ar fi plagiat un pasaj din o pieză a compozitorului rom. Popescu.

La opera populară s'au predat două pieze cu subiect românesc: Mărioara și La fântâna Blanduziei; prima e compusă de lucrarea regină-poetă Carmen Sylva, cea-laltă de V. Alexandri cu muzica de G. C. Cosmovici. Dl Cosmovici e cunoscut Ro-

mânilor prin piezele sale de mai înainte. A scris, de nu mă înșel, și românește. Adecă pieze mai ușoare.

„Mărioara și Fântâna Blanduziei” sunt opere foarte grele. Muzica acestora e foarte grea.

Meritul dlui Cosmovici e nespuse de mare deoarece dânsul a brăzdat calea operei române, a indicat totul pe unde trebuie să înainteze și să lucre compozitorii români și a făcut ceva — ce înseamnă foarte mult — ca guvernul român și toată opinia publică română să lucre pentru o operă națională a cărei edificiu să fie în București.

Noi românii de rasă latină, cari suntem cunoscuți ca buni cântăreți, noi cari avem frați ca italienii și francezii, popoare muzicale, nu ne avem opera noastră, nu avem nici o singură operă. Suntem așa de îndărăpt, trebuie să mărturisim, din cauza neglijenței noastre, încât și un popor mic de 7 milioane a ungușilor au operă, iar noi de două ori cât ei — n'avem! E esplicabilă durerea când piezele cu subiect românesc trebuie predate în limba străină, unde nu-i poți gusta farmecul, pe binele operelor străine! Dar să trecem.

Mărioara a fost predată de o trupă bine aleasă. Rolurile pe deplin reușite. Asemenea și la fântâna Blanduziei.

Conținutul celei dintâi e: Mărioara trăește retrasă cu mamă-sa; ea e iubită de doi frați de Tudor și Marin dintre cari Tudor era mai chipeș și ca urmare Mărioara îl iubea pe el, dar nu-i mărturisia iubirea aceasta deoarece ea aștepta ca Tudor să vină mai întâi la ea și să se declare. — Tudor însă nu s'a declarat și așa Mărioara — ca să-și arete țaria ei proprie sufletească — a primit iubirea lui Marin, cu care la urmă se cunună.

Cununia aceasta fără veselie, e nerezolvată, asupra ei se spun multe. Destul însă că Mărioara îl iubea însă neîncetat. Odată la leagănul copilului ei mort își mărturisia iubirea ei înaintea lui Dzeu, auzind-o însă și Tudor, care pe neobservate o auzise. El se duce la ea și îi spune să fugă la olaltă. Ea însă nu vrea, căci își aduce aminte, c'a jurat lui Dzeu; ea își recunoaște păcatul ei și se opune lui Tudor, care o imbrătoșază... Într'aceasta Marin văzuse prin geam totul. Vine turburat și cu săcurea omoară pe Tudor în pădure.

În actul III ne aflăm după 18 ani în cimiter la mormântul copilului mort și a lui Tudor. Mărioara avea acum copii: 2 fete și 2 ficiori.

La mormântul lui Tudor o întreabă Marin pe Mărioara de copilul lor mai mare care sămăna cu Tudor, făcându-se tăcere. Marin se convinsese el și până acum de nevinovăția soției sale — dar o năcăjia! O năcăjia — pentru Tudor! Acum însă nu se mai putea reținea. Țanta morții lui Tudor o descoperii Mărioarei... Aceasta îi mistuia sufletul său.

Ingerul păzitor se coborî din cer vestitor de pace și bunăînțelegere — se coborî să aducă liniște în sufletele aceluia, cari până acuma erau așa de închiși unul față de celalalt.

Prin semnul acesta divin, Marin era mântuit de sub sarcina grea a păcatului fratricid. — Aici cade cortina.

„Fântâna Blanduziei” e lucrarea lui Alexandri.

Dl Cosmovici, la care se arată influin-

ța lui Wagner, a avut un succes splendid, fiind chemat de mai multe ori la rampă între puternice ovații.

* * *

În 21 Iunie n. s'a început meetingul de aviație internațional, unde iau parte 32 aviatori din toate părțile lumii. Între aviatorii de acum avem și o femeie Dna Lily Meinschreidek.

S'au distins cu deosebire francezii. Ei au aparatele cele mai bune. Superioare în masivitate și în perfecția tehnice. Ei duc primele premii, fiind zădarnice sborurile aviatorilor celorlalți: nemți, ruși și olandezi.

Aici sunt cei mai buni aviatori și piloți: Garos, Pasiguer, Audemars, Maurice, Prevost etc. cari dau meetingului de aviație, al III-lea aici la Viena, în anul acesta un aspect fermecător.

Radu Fodor.

NOUȚĂȚI.

— Din comitatul Făgărașului, după raportul vicecomitelui au plecat la America 86 de persoane numai în luna Mai. De întors nu s'a întors nime, căci nime nu se dorește în țara asta a plângerii.

Tot în raportul acesta se spune, că s'a hotărât deschiderea unei școli de stat în comuna Bran. E vorba dar de un nou cuib de maghiarizare. Un ce curios e în raportul acesta că numai în cursul unei luni au fost închiși la 62 de inși și anume 49 pentru crime, 18 pentru răniri, 21 pentru avere și câțiva pentru emigrare.

Triste semne.

— Asentările din Făgăraș, ce a avut loc în 18, 19 și 20 I. c. a dat următorul rezultat: A fost să se prezenteze 160 de feciori; s'a prezentat 110 inși; dintre acești s'a asentat 26 feciori dintre streini. Din Făgăraș s'a asentat 24 de inși.

— Ploi mari. Din toate părțile ne vin știri dureroase, că mereu se descarcă norii asupra pământului. Ținuturi întregi au fost potopite de ploaie, și toată agoniseala oamenilor nimicită.

Prin Sătmar, Bihor, jurul Pestei și acum pela Băkos și Mateaș au venit așa ploi mari cât s'a băgat prin grădinile și casele oamenilor. Joi s'aa desfăcut o mare furtună asupra satelor de sub munte, Netot, Recea, Lissa, Luța, Dridif în urma căreia s'au mărit văile și-au dus apa mai multe cară de iarbă cosită, iar cea necosită a fost noroită. Adevărată bătaia lui Dzeu sunt ploile acestea.

— Necrolog. Luni în 22 Iunie a re-pausat, Friederich Albert Pildner de Steinburg, apotecar și membru în congregația comitatului și în reprezentanța orășenească în etate de 74 ani. Odihnească în pace.

— Tricolorul dela Blaj. După îndelungate cercetări din partea jandarmilor și ale profesorilor s'au aflat adevărații făptuitori ai punerii steagului pe mănăstirea din Blaj în ziua de zece Mai v. Au fost trei pedagogi, cari noaptea la 11 oare au descuiat turnul bisericeii cu o cheie falsă și l'au pus steagul. Voiau să pună și pe mormântul lui Axente, dar n'au putut din pricina jandarmilor.

Tot acum s'au descoperit și cei ce au pus în 3/15 Mai tricolor pe crucea lui Iancu. Au fost 2 studenți de pe-a opta și unul de pe a șeptea. Așa spun foile unguștești. Adevărul îl așteptăm dela blăjeni.

— **Pățania cu tricolor al unor unguri în Croația.** Până acum numai bieții români au știut, ce înseamnă să porți tricolor la tine. Batjocuri, bătăi și închisori era partea celor ce purtau tricolor fie la haine, pălărie sau la altceva. Acum au văzut și ungurii noștri, ce înseamnă să-l năcăjești pe cineva pentru purtarea tricolorului. — S'a întâmplat să meargă în Croația mai multe fete dela o școală din Pesta, ca să arete mai frumoase și-au pus și tricolor roșu-galbin-albastru, cari sunt colorile Pestei.

Niște tineri croați au observat lucrul acesta și aducând un polițaiu le-a făcut să și-l ia jos. Elevele s-au supus poruncei, dar conducătoarele lor nu: atunci doi tineri s'au aruncat asupra lor și le-au smuls tricolorul. În chipul acesta au simțit și ungurii ceva din suferințele românilor pentru nevinovatul tricolor.

— **Soldații pot veni acasă pe vremea secerișului.** Soldaților, fie la honvezi, fie la linie, cari vreau să fie de ajutor părinților pe timpul secerei li-să dă voie, ca să poată merge acasă pe 24 de zile. Vor merge în două rânduri. Jumătate se duc și jumătate rămân în slujbă. Apoi se duc aceștia și vin ceilalți. Timpul de când începe slobozirea e 27 Iunie. — Rânduiala aceasta bună și folositoare e luată dela frații din România, unde deja de mult se face lucrul acesta pentru ajutorarea părinților.

— **Români înecați pe vapor.** În zilele trecute s'a cufundat în mare vaporul »Empress«, ducând cu sine în adâncul valurilor, toată mulțimea călătorilor, ce erau pe el. Se zice că pe acel vapor au fost și patru români, cari se întorceau dela America. Erau din comitatul Aradului din comuna Șeitiu. Se numiau: Dumitru Băltan, George Pârvan, Constantin Demian și Nicolae Oniția.

Așa scrie o foaie românească din America cu numele »*Deșteaptăte Române*«. Nu știu dacă e adevărată știrea asta, ori nu. Mai bine ar fi să nu fie adevărată!

— † **Șofronie Popovici-Popescu,** născ. în Țințari (Țara Bârsei), fiu de grănițer, fost funcționar în pensie al Poștelor și Telegrafului, președ. »Ligei Culturale« secția Pitești și a societății »Carpați« Pitești, a încetat din viață în etate de 74 ani. Defunctul a fost depus spre vecnică odihnă în cimiterul Belu (Șerban Vodă). Inmormântarea a fost în 1 Iunie v., din prilejul acesta a vorbit din partea Ligei din Pitești dl prof. Dr. Baiulescu, din partea soc. »Carpații« dl Țețu. Coroane s'au depus: din partea familiei, din partea dlui M. Brânzău prefect de Argeș, Soc. »Carpații«, »Liga Culturală« din Pitești, »Liga Culturală« din București etc. Erau delegați din partea soc. »Carpații« și din partea multor secțiuni a Ligei Culturale. — Odihnească în pace.

— **Leac contra beției.** Un mare învățat văzând pagubele și stricăciunile ce le face trupului rachiul și peste tot băuturile spirituoase, a cercat toate spre a afla un leac contra acestei patimi urâte și păgubitoare. Și a aflat leacul căutat, care, pe cât e de ieftin pe atât de lesne de luat. Anume: învățatul a pus o albină să înțepe cu acul pe un om în stare de beție. Acesta s'a trezit îndată și nu numai că era treaz, cu mintea limpede, ci a simțit îndată o greață față de orice băutură. Învățatul a făcut probe cu mai mulți bețivi și pe toți ia vin-

decat cu ajutorul albinelor, așa că nici unul nu s'a mai dat beției!... Așa cetim în o foaie.

— **Primejduirea cu mașina de sburat.** Doi soldați din Rusia sburând cu mașina până la o înălțime de 60 metri au căzut de acolo și au murit îndată.

— **Leu scăpat din cușcă.** În orașul Chicago a scăpat un leu din menajerie și umbla pe străzile orașului. Oamenii fugiau, care pe unde putea. În urmă leul a fost împușcat de soldați.

— **Mănâncă ceapă și câștigă o mie de dolari.** Edvard Meyer, un fermier de 20 de ani, s'a prins în rămășag, că va putea mânca 200 de cepe verzi în 33 minute. La această prinsoare a luat parte încă doi tineri, și prinsoarea era pe o acra de pământ de grădinarie, care valorează o mie de dolari. Tînărul Meyer a câștigat prinsoarea de oare-ce în 33 minute a mâncat 213 cepe și astfel chiar atunci îi s'a dat contractul de stăpânire a locului. Cel mai aproape din concurenții lui, a mâncat 178 cepe în același interval de timp.

— **O femeie isteată dar vicleană.** O femeie foarte isteată voia cu ori ce preț să scape de spălătura vaselor, și să lase aceasta muncă, nu tocmai plăcută, asupra bărbatului ei, carenu nu mai că era un mare religios, dar era și cam nătărău.

D-na de multe ori a încercat să impue bărbatului ei să facă acest serviciu, dar nu reușea, decât când îl găsea în dispozițiuni mai bune. Tot resfoind Biblia într'o zi îi cade sub ochi un vers din sf. scriptură care zice că: »Voi șterge Ierusalimul, cum, șterge un bărbat un vas, ștergându-l și întorcându-l cu dosul în sus«. Din ziua aceea d-na mereu îi spunea bărbatului ei că pe timpurile vechi bărbatii spălau vasele, și că chiar sfânta scriptură ordina aceasta. »Dovedește, a respuns bărbatul ei, și mă voi supune«. Vicleana femeie a desfăcut Biblia și i-a arătat versul, după cum îi venea ei și de-atunci bărbatul spală regulat vasele.

— **Aviz către publicul Român.** Cunoșcând multele lipsuri ale poporului nostru dela date, am deschis în Budapesta un **Birou de informații** ca în felul acesta să stau în ajutorul publicului român, în ori care afacere ce să ține de Budapesta.

Fiind chiar acuma timpul imblătitudinii, Vă atrag atențiunea asupra faptului că cea mai mare fabrică din Bpesta are anul acesta prea multe matoze (dube) de 720 până la 1000 mm. și le-ar vinde cu preț foarte moderat și pe lângă garanță mare. Vă servește și cu motoare, mașini cu aburi etc. tot cu preț moderat. La dorință vă trimite cataloage.

Dau informații referitor la rugărilor înaintate ministerului ori Curiei. Urgez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. Mijlocesc împrumuturi ieftine pe amortizare și vânzări de moșii și păduri. Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoară, moară, mașini de imblatit mănate cu locomobil, cu motor, cu cai, ori cu mâna, mașini de sămănat grâu, de cosit grâu, ori iarbă, pentru adunatul fânului, ori despoierea cucuruzului, pluguri, etc., să-mi scrie mie căci gratuit îi recomand fabrici de unde își poate cumpăra toate acestea plătibile în rate și cu prețuri mai ieftine ca la agenturi jidovești. Scopul meu este ca țăranul Român să-și cumpere marfă bună din mâna primă și cu garanță mare. Să vă feriți de firme cari nu sunt fabrici. Să vă feriți de agenți jidovi cari vă înșală.

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită mănătă cu mâna, care macină 100 kg. făină pe zi. Prețul e 320 cor. pe rate.

La dorință trimit gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate recvizitele economice. Cu stimă: **L. OLARIU,** Budapest, II., Margit-körút 11.

Mănie neputincioasă.

La scrisoarea ce am publicat'o în Nr. 15 din anul curent al acestei foi sub titlul »*Misiunile populare din Făgăraș*«, dl protopop greco-ortodox Nicolae Borzea respunde. Responsul dânsului e o scrisoare lungă publicată în 6 numere ale acestei foi, — nu știu din ce pricină — numărând singurati-cele capitole cu II. până la VII. Pe cât e de lungă scrisoarea aceasta, pe atât ofere o icoană mai complectă a mâniei neputincioase în care se sbate dl protopop Nicolae Borzea. Se va vedea în cele următoare, că ea nu conține decât pușcături oarbe, din cari și pravul, ce biată îl conțin, se descarcă tot în ochii dlui protopop, — apoi forma în care e scrisă, e atât de dehamată, încât numai cu forte mare osteneală și răbdare poate fi adusă în oarecareva ordine materia risipită devalma pe întinderea celor 20 coloane lungi, în privința aceasta cam așa e de reușită precum ar fi o telegramă, scrisă de unul, care neștiind ce e telegrama, o scrie în formă de epistolă.

Dar înainte de a trece mai departe, e de lipsă să ne tragem sama cu

1) »*Motivele mai mult de ordin personal*«.

În scrisoarea mea din Nr. 15 am amintit, că sunt »motive mai mult de ordin personal, cunoscut foarte bine Părintelui Nicolae Borzea... pentru cari nu me pot coborî la o discuțiune cu dânsul«. Dl protopop în responsul seu ignorează cu totul motivele acestea și astfel me silește să le descoper eu, deși bucuros i aș fi ramas dator cu aceasta pentru totdeauna. Me văd silit să o fac aceasta și pentruca să nu creadă cineva, că acele motive nu există, ori că ar fi imponderabile. Lucrul stă astfel:

Dl protopop Nicolae Borzea a cerut dela oficiul parohial gr. cat. din Făgăraș, ca să-i dea din matricula gr-cat. pe acei credincioși botezați și înmatriculați acolo, cari după părinți ar fi greco-ort. — Eu în 16 Martie 1913 am fost introdus de paroh și vicar for. în Făgăraș, unde atunci nu cunoșteam aproape pe nimenea. — La cea de dintăiu scrisoare, ce mi-a adresat'o în obiectul acesta dl protopop, am respuns în 24 Iunie 1913, că în matricula persoanele respective sunt arătate ca greco-cat. Fiind matriculele documente publice, eu nu me pot atinge de ele până când prin procedura prescrisă nu se dovedește evident greșala, și respective până nu voiu dobândi concesiune spre aceasta dela P. V. Consistor. În o parohie mestecată ca a Făgărașului greșelile de imatriculare sunt inevitabile atât pe partea gr-catolică cât și pe parte gr-ortodoxă. Din parte-mi încă doresc să rectificăm — reciproc — greșelile aceste, dar spre aceasta am lipsă să ajung a cunoaște cât de cât pe credincioșii mei și relațiunile lor familiare și să pregătesc o conscripție a lor. — Nu reproduc scrisoarea întregă, pentru-că n'am voie spre aceasta, dar nici nu e de lipsă, pentru că înțelesul și cuprinsul ei l'am dat aici cât se poate de credincios, ceea ce sum sigur că va recunoaște și dl protopop.

Tot în scrisoarea pomenită mai sus dl. protopop îmi serea estrasul de botez pentru Ștefan al lui Ioan Comanariu născ. la 30 Ian. 1912, la ce i-am răspuns că „Estrasul de botez al lui Ștefan Ioan Comanariu nu-l pot estrada, de vreme ce nu mi-se spune, că spre ce scop se cere”.

Așadară nu numai că nu am denegat rectificarea matriculei, ci chiar mi-am exprimat dorința, ca rectificarea aceasta să se facă în amândouă matriculele și am arătat modalitatea, cum s'ar putea face rectificarea aceasta cu bună reușită. Nici estrasul matricular al lui Ștefan Comanariu nu l'am denegat, pentru că dl. protopop n'avea decât să spună motivul pentru care îl cere, ca să me pot convinge cumcă nu va abuza de acel estras și atunci desigur l-aș fi estradat. Dânsul însă nu mi-a descoperit motivul acesta, și totuși are temeritatea să susțină că i-am denegat estrasul.

În urma acestui răspuns al meu, pe care Prea Venerabil. Consistor gr. ort. din Sibiu l'a numit corect și loial, dl. protopop Nicolae Borzea m'a părît la procuratura reg. afirmând, că de repețite ori a cerut din matricula gr. cat. cazurile inmatriculate acolo pe nedreptul, dar nici n'am voit să aud despre aceasta (hallani sem akar), iar pentru „denegarea” estrasului matricular al lui Ștefan Comanariu m'a părît la primăria orașului respective la judecătoria regească. Amândouă aceste pări apoi a avut curagiul să le repețească în nrul 32 din 1913 al acestei foi.

Ceva mai târziu, în toamna trecută dl. protopop s'a scăpat de mi-a cerut să împlinesc *cele promise* cu privire la rectificarea matriculei. Așadară însuși recunoștea că i-am promis, și că deci nu i-am denegat rectificarea matriculei. Constatându-o aceasta l'am rugat în scris ca să retragă pările dela judecătoria și dela procuratură și să rectifice în „Olteanul” infomațiunea, care nu corespundea adevărului, dar dânsul nu a dat reparația aceasta, pe care avea datorința strictă să o deie, ba avea — precum m'am convins mai târziu — poruncă chiar dela Ven. Consistor gr. ort. din Sibiu să retragă pările.

În urma acesteia și după ce cu groază și cu multă amărăciune sufletească am aflat despre alte multe acuze, afirmațiuni și fapte tot atât de temerare ale dlui protopop Nicolae Borzea, cari, fiindcă sunt făcute cu știință și voința deliberată, și la cari unui protopop nici decât nu-i este ertat să se sloboadă, m'am văzut silit să întrerup orice contact cu dânsul, — afară de cel strict oficial, care nu poate fi încungiuat.

Greutatea faptelor acestora ale Dlui protopop e atât de evidentă, încât nu mai e de lipsă să le zic pe nume, și acum după ce silă le-am dezvălit aici, nu me mai privesc numai pe mine, ci pre toți, cari în orice formă au de a face cu Dl. Nicolae Borzea...

Dar Dl. protopop nu numai că ignorează în răspunsul său aceste „motive mai mult de ordin personal”, ci direct le neagă atunci când scrisoarea mea din Nr. 15 al „Olteanului” o socotește de răspuns dat dânsului, căci zice: „deși nu ar voi, totuși se „dimit” Dl. Iacob Popa vicariu foraneu al Făgărașului, precum se exprimă, a da un răspuns, la cale scrise de mine”. Prin aceasta Dl. protopop Nicolae Borzea dovedește, că *nu li se cuvîne locul, cel ocupă în forma aceasta...*

Mai zilele trecute mi-a zis cineva — făcând o fină aluziune la cele scrise de mine în Nr. 15 al acestei foi, cumcă nu e bine să trecem la personalități. Probabil că pentru cele scrise aici mi se va face aceeași imputare. Pentru a o preveni aceasta accentuez că atuncea, când tractezi despre scrisul cuiva, nu se poate să abstragi chiar cu totul dela persoana, care scrie, mai ales când chiar obiectul scrisului se reflectează asupra persoanei respective, și când persoana respectivă face sila ca și în cazul acesta Dl. protopop. — Eu cred apoi, că chiar pentru Dl. protopop este mai avantajios ca să se spună lucrurile de natura aceasta, pentru că ceice le retac, ori le constată numai între sine pe șoptite, arată înșiși nu le dau importanță. Eu însă declar, că *deocamdată* nu voi să o fac nice una nice alta.

Stând astfel lucrul cu Dl. protopop, aș avea dreptul ca să me opresc aici și să nu

me mai ocup cu cele ce le scrie dânsul. După ce însă în cele de mai sus insumi mi-am luat oarecare satisfacție, apoi după ce Dl. protopop tratează despre multe lucruri de interes public, despre cari dânsul de mai multă vreme și fără nici un scrupul a vorbit în același înțeles înaintea tuturor, cu cari a putut vorbi, așa încât mi-se pare a reușit a înstăpâni anumite prejudecăți chiar și asupra oamenilor de bine, — cu bucurie me folosesc de ocaziune pentru a răspândi puțină lumină asupra chestiilor acestora, ca astfel să se deschidă cale adevărului, — fără însă ca să-l socotesc prin aceasta pe Dl. protopop la locul, din care însuși s'a dat jos. Să vedem așadară.

2). De ce este vorba ?

Domnul protopop Nicolae Borzea scrie sub titlul „Mistificarea unui adevăr istoric”. „Adevărul istoric” ar fi că „biserica greco-ortodoxă română” ar fi „biserica strămoșască” a neamului românesc, cel puțin pe asta a încălecat cu mare vâlvă în Nr. 14—1914 al Olteanului. Se vede însă, că după cele scrise de mine în Nr. 15 al acestei foi i-sa înfundat de tot cu „biserica strămoșască”, pentru că în răspunsul său cel cu VI, respective VII „capete” vorbește despre multe lucruri, dintre cari nici unul nu are nimic de a face cu „biserica strămoșască”, dar cu toate acestea atât titlul cât și concludiunea răspunsului Dlui protopop ne spune hotărît, că scopul acestui răspuns este, să dovedească, cumcă „biserica gr. ort. română” este „biserica strămoșască” a neamului românesc. — Și de vremece în orice articol istoric-apologetic, cum ar vrea să fie răspunsul Dlui protopop, toate ideile și argumentele trebuie să țintească la lucrul ce dorește a-l dovedi, adică să se întâlnească în lucrul acesta așa precum se întâlnesc într'un punct spițele unei roate, — răspunsul Dlui protopop în resumat ar fi de următorul cuprins:

Biserica gr. cat. „nu există”... și dacă există e numai o „mică confesiune” care e prea catolică, adică *totuși există ca biserică gr. cat.*, dar ea nu nici „una”, nici

RICHARD HENRY SAVAGE.

Principesa de Alasca

Traducerea de Valeriu Crișianu.

Partea primă.

PRINSONIERUL ȚARULUI.

I.

Ca un durduit puternic, așa au bubuit cele trei tunuri în seara aceea liniștită.

Un om rămas singuratic încă a auzit bubuiturile acestea. Răzîmându-se de zidul fortăreței Nicolajevsk cu o privire somnoroasă, căuta spre oglinda uriașă a apei, pe care o formează Amurul, în locul acela, unde apa lui împreună cu a râurilor Shilka, Arguin, Sargarin și Ussutin, formează lăolaltă golful Saghalia.

Omul acesta a tresărit din creștet până în tălpi, când a auzit bubuitul celor trei grumazi de aramă. Acestea trei bubuituri însemnau, că aceia, cari sunt exilați pe aceste locuri pustii din Siberia, au să se retragă în bărcile încungiuurate de parcălabi.

— Acolo te ar aștepta libertatea! — gândul acesta i-să reflecta în ochii lui senini. Și privirea lui părea țintuită pe steagul cu stea, care flutura de pe catargul unei năi americane de mărfuri, care nae plutea lin pe valurile golfului.

— Ah! ce fericit poate fi acela, care ajunge acolo!

Privirea lui era așa de induișetoare; după aceea Fedor Orloff, cedând admoniției bombăitoare, a plecat în sus pe cărușă pādurii, spre coliba care ia fost odată de locuință.

Abia a ajuns la baraca primă, îndată a și fost întâmpinat de un strigăt rezolut:

— Stai, cine ești?

— Robul, nrul 24,190, Vin de pe fortărețe, — a fost răspunsul scurt și rece.

— Poți merge, — îi zise paznicul, după ce s'a uitat lung la el, cu o privire cercetătoare.

— Slugoi netrebniți! — murmură Fedor Orloff printre dinți. — Cum mai stătea înaintea mea, când eu eram încă Fedor Orloff, ofițerul gardei țarului, aghiutantul țareviciului, favoritul desmierdat al Curții.

În mânia lui cea mare a scrâșnit odată din dinți.

— Grăbește, Barin!

Orloff a privit în jur de sine.

— Ah, tu ești lvane?

Cel agrăit era un rob bătrân și cărunț ca o oaie.

— Ei, și ce vrei?

— Ar fi vremea să mai mănânci și tu

ceva. A fost pe aici inășul generalului Dachkoff; te-a căutat pe tine. Paremisă acolo e ceva sfat mare. Toți ofițerii au fost chemați. Să vorbește, că ar veni pe aici un corvet, care a fost anunțat deja; pe mâne va fi aici.

— Oare ce vreau?

— Ceea-ce voește Țarul, — îi răspuns scurt Ivan deschizând ușa comună, care conducea în bordeiul lui Orloff.

Au intrat într'o odaie primitivă și rece. Pământul bătucit suplinea podinele. O masă neghiluită, câteva bănci putrede, două așternuturi mizerabile: acesta era tot aranjamentul din odaie.

Lumina slabă a unui opaiț învălia ca o manta cenușie mansarda. Pe masă era pusă o oală mare de lut, cu o fierțură de orez: asta era cina robilor.

Tăcuți s'au așezat la masă vis-a-vis. Bătrânul a luat lingura în mână și s'a apucat să cineză. Așa să vede, că aparține acelor oameni tâmpiți, cari s'au obicinuit cu viața asta amară și deja nu mai așteaptă nici o zi de bucurie.

Orloff și-a rezimat capul obosit de mâna stângă; iar mâna dreaptă involuntar a făcut-o pumn. Ce imagini s'au putut forma în clipa aceea în mintea lui?

— Ah, ce rău e că omul nu poate fi

„catolică”, cu atât mai puțin „sfântă și apostolică” — și ea are menirea și tendința de a desbrăca pe români de ființa lor de români, — prin urmare biserica gr. ort. română este biserica strămoșască a neamului românesc;

pe școlile primare gr. cat. române nu e scris cuvântul „român”, ca pe cele gr. ort. — prin urmare biserica gr. ort. română e biserica strămoșască a

în clerul gr. cat. român sunt unii, cari au numele de familie străine, iar Dl. protopop poartă predicatul „de Vist”, câștigat de strămoșii săi din vechime, — prin urmare biserica gr. ort. română este biserica.....

biserica gr. cat. face proselitism, prin urmare biserica gr. ort. română este..... dieceza de Hajdudorog e înființată, prin urmare biserica gr. ort.....

vicarul Făgărașului este sărac sufletește și mărginit în cele pastorale, pentru că a mijlocit să se țină misiuni populare în parohia rom. cat. din Făgăraș, prin urmare biserica.....

în biserica gr. ort. română nu se predică și nice nu e de folos să se predice, prin urmare.... prin urmare.....

dar să lăsăm de tot la o parte concluziunea aceasta, deoarece e evident, că la toate premisele dlui protopop se potrivește ca nuca în părete, adică prin nici un cuvânt din întreg răspunsul dlui protopop nu se dovedește, că biserica greco ortodoxă română ar fi biserica strămoșască a neamului românesc.

Nemai având dară nimic de adaus la cele scrise în nr. 15 al acestei foi cu privirea „biserica strămoșască”, în cele următoare voi atinge cât se va putea mai pe scurt chestiunile mai de samă intabulate de dl protopop, apoi voi constata, că dl protopop în acest răspuns fără să vrea, îmi dă o satisfacție neașteptată, în o cauză destul de importantă, și la urmă ne vom trage sama, că de ce folos sunt toate aceste, „cui prodest”.

Iacob Popa
vicar for. arhiep.

Va urma.

altceva, decât un animal neputincios, fiindcă așa voește acest loctinător, care păzește pe prinsonierii țarului! Și nu e nici o nădejde ca omul să poată scăpa viu din iadul acesta.

Ivan abia a luat în seamă mânia tovarășului său de suferință.

— Mă voiu deda și cu viața asta! — zicea dealtă-dată, când bietul Orloff simțind întreg năcazul, să tăvălea ca un șarpe pe patul lui sărăcăcios. Te vei deda, fiindcă trebuie să te dedai! Asta e voia sorții și trăbuie să te împaci cu ea!

Dar pentru Orlof asta era puțină mângăere. Era cu mult mai tânăr, decât s'ar fi putut scăpa de speranța aceasta și cu mult mai desperat, decât să poată abzice de gândul răzbunării. În secret — nici el nu știa pentru-ce? — să încredea în aceea, că vre-o minune îl va scoate din aceasta robie.

Și norocul nu și-a întors cu totul fața de câtră el. Capacitățile lui extra-ordinare, excelentele lui cunoștințe științifice încă și aici, pe fărmiurii îndepărtați ai Amurului, i-au câștigat o situație favorabilă.

Deși era rob, cu toate acestea generalul Dachkoff, guvernorul ținutului Amur, adese-ori îl chema în cancelaria lui, lăsând pe seama lui, ca să conducă acel ținut și mintea ageră alui Fedor Orloff și prevedea-

Dela „Asociațiune”.

Secțiile științifice-literare.

La 1/14 și 2/15 Iulie a. c. se va ținea ședința plenară a secțiilor științifice-literare în Sibiu.

La 1 Iulie în sala festivă a Muzeului Asociațiunii se va aranja o serbare comemorativă din prilejul împlinirii alor 25 de ani, dela moartea poetului Eminescu. Programul acestei serbări se va publica mai târziu.

La cererea mai multor membrii ai secțiilor după ședința plenară, în 16, 17 și 18 Iulie n. se va face excursii la Săliște, Rășinar, Avrig și în România prin Turnu-Roșu vizitând mănăstirile Cosia, Hurez și Curtea de Argeș. Domnii membrii ai secțiilor, cari doresc să participe la aceste excursii sunt rugați ase anunța până în 5 Iulie n. la Biroul Asociațiunii.

Pentru a putea trece în România se cere un document justificativ dela primăria comunei, pe baza căruia se vor libera certificatele de trecere din partea poliției de graniță. Cheltuelile de călătorie vor fi cam 50—60 cor. Definitiv se vor fixa după ce se va ști numărul excursioniștilor.

Sibiu, 23 Iunie n. 1914.

Biroul Asociațiunii.

* * *

CONVOCARE.

Conform §-lui 17 din Regulamentul general al secțiunilor științifice-literare ale Asociațiunii, convoc prin aceasta pe onorații membrii ai secțiunilor pe ziua de 14 Iulie nou a. c. la oarele 10 a. m. la

ședința plenară ordinară,

care se va ținea în sala festivă a Muzeului Asociațiunii (Sibiu Strada Șaguna Nr. 6) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței plenare.
3. Raportul secretarului literar câtră ședința plenară.

rile lui largi au adus atari servicii generalului, încât nici acest soldat riguros n'a putut denega câteva cuvinte de recunoștință lui Oloff. Astfel mintea lui Orloff încă n'a stat în nelucrare și sufletul robului nu s'a tâmpit cu totul. De sine să înțelege însă că foarte mult cunoștea și starea lui cea tristă. Clipa care o aștepta îi mai susținea sufletul. Doar lui Bukunin încă i-a reușit să se imbarce pe o barcă americană și astfel putea ajunge în țara libertății, a cărei steag mai înainte încă îi făcea semn cu atâta încredere. Da, va spera și trebuie să spereze, dacă mai este dreptate pe acest pământ!

Deșteptându-se din aceste reverii, a încolțit în o bucată de pită neagră și a început s'o roadă; după aceea a pus câteva lemne sub o oală ruginită de tinichea și le-a dat foc. Peste câteva minute un ceaiu aburea dinaintea lui, acărui aromă a trezit în el o mică înviorare.

— Așadară generalul Dachkoff m'a chemat pân' la el.

— Da, Barin, ar fi și vremea, ca să pleci — îi răspunse Ivan, mâncând în liniște mai departe.

— Așadară noapte bună!

— Maica Domnului să fie cu tine!

(Va urma).

4. Stabilirea ordinii lucrărilor.

4. După amiazi ședințele singuratice-lor secții.

Sibiu, în 24 Iunie 1914.

Prezidiul Asociațiunii.

ECONOMIE.

Din ce cauze rămân necopți unii struguri toamna.

E lucru firesc că plantând o viță să recoltăm struguri dulci; acesta e cel puțin scopul plantării ei. Dar nu întotdeauna să ajunge acest scop și iată din ce cauze:

Cu toții știm că uneori strugurii se coc, alte ori rămân atârnați pe viță mai acri ca oțetul. Nu se face vin bun în părțile cu climă uspră ale țării, așa că multora dintre cultivători le pier plăcerea de a mai cultiva viță și o înlocuiesc cu pomi roditori. Cu drept cuvânt vița e moștenitorul unei clime mai călduroase, cu toate acestea cine se ocupă mult cu ea și pe o întindere potrivită, vede la urma urmelor, că nu e atât de pretențioasă după cum se zice și dacă este bine îngrijită, răsplătește totdeauna osteneala.

O vară umedă și rece înrăurește mult coacerea tuturor fructelor și mai cu seamă a strugurilor. Iar dacă aceasta ar fi singura cauză, atunci ne-am lua gândul de a avea vin dulce; nu e totdeauna astfel, spre exemplu:

În timpul unei veri umede putem avea în aceeași climă struguri și acri și copți, chiar unii lângă alții. Deci trebuie să influențeze și alte împrejurări asupra coacerii strugurilor și anume: Mai întâi trebuie să cunoaștem speciile; avem specii timpurii și specii târzii. Cine nu se pricepe la alegerea lor și plantează o specie târzie în condițiuni nefavorabile, bine înțeles că dela început a pierdut jocul. Al doilea să căutăm a planta vița pe locurile acelea cari sunt mai expuse la soare. Cu toate acestea se poate observa că și pe asemenea pozițiuni identice în aparență se găsesc butuci, unii cu struguri copți și alții cu ei necopți.

Deci specia și poziția în climate nefavorabile, nu sunt singurii factori cari contribuiesc la coacerea strugurilor. Cercetând mai dovedim o a treia cauză, că unul din butuci e plantat într'un pământ umed și rece, iar altul într'un pământ uscat și cald, prin urmare și natura pământului ajută la coacerea strugurilor. La desfundat se poate remedia și petecele umede și reci pe unde se găsesc, amestecându-se pământul cu 10 kgr. var de îngrășămintă, 20 kgr. pământ vegetat și 30 kgr. lut vechiu, gunoii putrezit și 1 kgr. sgura lui Toma la metru patrat.

Fără multă greutate s'ar putea enumăra și mai multe cauze, cari fac să se recolteze adesea struguri acri, dar acestea sunt cele mai principale și care trebuiesc luate în considerație de către toți cultivătorii spre a nu da greș. Astfel natura pământului, poziția locului, speciile ce plantăm, clima

modul plantării, umbririle fie naturale sau artificiale, precum și în special buna îngrijire coprinzând toate lucrările ei anuale de întreținere, toate aceste condițiuni de vor fi îndeplinite vița plantată va corespunde după timp scopului ei.

Viței îi prieste atât căldura solară și căldura terenului, cât și orice altă căldură provenită din diferite mijloace sau adăposturi. Din o cultură de vie trebuie excluse chiar și plantele pitice de a se cultiva ca legume, etc. după cum obișnuiesc mulți prin faptul că ele împiedecă încălzirea solului și tocmai aceea căldură trebuie să ajute la coacere; aceasta nu trebuie să se uite. Dacă facem umbră solului, pierdem un avantaj, de care depinde adesea coacerea strugurilor. De asemenea cu cât locurile sunt mai răcoase și speciile mai tâzii, cu atât trebuie evitat a se planta vița pe locuri nepotrivite, până ce ajungem în regiuni cu atât de puțină căldură solară încât de pildă până la țarmul mării de nord, aici nu se mai coc chiar și în cel mai bun loc, decât speciile de vița cele mai timpurii.

Acestea sunt cauzele și avantajile arătate în articolul de față; cei ce vor urma aceste norme vor fi folosiți.

„Câmpul“.

Vindecarea cailor de râie.

Înainte de a începe orice tratament, va fi neapărată nevoie să izolați animalul bolnav, că altfel toți caii s'ar putea îmbolnăvi.

Tratamentul propriu zis va fi precedat de tunsul animalelor și de o baie generală cu mult săpun, cu leșie, în amestec cu creolină sau acid fenic.

Dacă nu s'au luat măsuri din vreme și râia s'a întins, atunci după baia mai sus arătată, vor urma fricțiuni cu un amestec compus din acid fenic o parte, spirt 10 părți și apă 20 părți.

Pentru acelaș scop poate servi și o soluțiune de creolină 3% sau 100 grame tutun și 1½ litru apă.

Imediat ce constatați vindecarea animalului, toate obiectele de mică valoare cu

care a venit în atingere trebuiesc arse: pătura, peria, cingătoarea, etc., iar cele ce nu pot fi arse, vor fi fierse sau desinfectate în mod radical.

CĂRȚI, FOI și REVISTE.

Am primit la redacție *Rectificări și Constatări*, cu privire la Banca Națională a României, scoasă la București de guvernorul băncii dl. I. G. Biblicescu.

Primum la redacție prețioasa lucrare a dlui Dr. Iosif Popovici despre „*Dialectele Române*” ale fraților noștri din Istria. Cu atât e mai prețioasă lucrarea de față, cu cât despre românii istrieni, cari sunt primejduiți să se înecce în marea slavilor și mai ales italenilor, au scris foarte puțin. Cel care s'a îndeletnicit mai întâi și mai mult cu modul lor de viață a fost marele bărbat Ioan Maiorescu, deaceia și cartea de față e închinată memoriei lui. Recomandăm cu toată căldura cartea aceasta, tuturor iubitorilor de literatură și de neamul său.

Editor-proprietar și redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Un tinăr

cu o praxă de comerț pentru băcănie, cută un post la vr'o prăvălie ori consumuri, ca calfă. — Doritorii a se adresa la Octavian Șerban, calfă de comerciant în comuna Voila; u. p. Alsó-szombattfalva (comitatul Făgăraș).

Deschidere de prăvălie.

Subscrisul aduce la cunoștința On. public, că a deschis în Brașov, strada Hirscher Nr. 2, o

Prăvălie de alimente, și coloniale

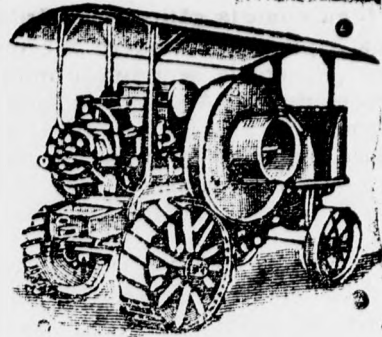
unde să capătă zilnic: legume, zarzavaturi, delicatose, fructe sudice, conserve de legumi. DEPOU de pește sărat și proaspăt zilnic, Brânzeturi și unt fin zilnic proaspăt. Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

— Expedarea să face zilnic și cu poșta. —

Rog Onor. public de a mă încredința cu prețuitele comande.

George Moșoiu.
comerciant.

Cele mai bune și neîntrecute

Motoare de imblătit de sine mergătoare
Motor de zdrobit piatră de sine mergător
Ferestrecu și mașini de tăiat lemne de sine mergătoare

Instalațiuni de mori cu motor de benzină, de product de gaz și de ulei brut
Motoare pentru pluguri, cari se pot folosi și la imblătit și la transportat greutate.

Binevoți a vă adresa la firma

KELLNER și SCHANZER
Budapest, Kálmán-utca 3.

„OLTEANUL”, foaie săptămânală socială culturală și economică să află de vânzare la tutungeria Gh. A. Dușescu, București, Calea Victoriei 113. (vis-à-vis de pi'oa Amsei). — Pecum și la

LIBRĂRIA A. A. Stanciulescu,
Bulevardul Elisabeta Nr. 5. (Palatul Eforiei) București.

Harry Leater Polish

escelent mijloc High-Life pentru curățitul ghetelor

Se capătă în Făgăraș la:

Frații Neumann

» Rotschild, drogerie

Adolf Schmidt, prāv. de ghete

En gros să se ceară dela

REITER & Comp.

Budapest VIII.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și excursioniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„Ospătăria Enache“

a conpatriotului nostru Oltean, aranjată din nou cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă, unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Difeite **Vinuri** indigene și streine.

Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și țuică curată.

Serviciu culanț. Prețuri moderate.

Cu stimă

GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.

În atențiunea diletanților de teatru!

Acum a apărut și să poate căpăta

în editura tipografiei o frumoasă piesă teatrală istorică-dramatică, scrisă de dl profesor în pensiune din București, de origine din Poptelec (Transilvania) de Ioan Pop Florantin, cu titlul;

Resărit de Soare

(Tinerețea lui Ștefan-Cel-Mare).

Tablou istorico-dramatic, în 2 acte, în frunte cu clișeul lui Ștefan-Cel-Mare și în text intercalat portretul cu o schiță biografică a venerabilului profesor octogenar. Conține 0 pag. format 8°, — Prețul 60 fill. plus porto.

Să poate comanda la Tipografia lui
CONSTANTIN POPP, în Făgăraș. (Ung.)

Să fi cu minte la gătitul mâncărilor!
Acesta e principiu modern a econoamelor. Receptele secrete de mult și-au trecut timpul. Astăzi principiu econoamelor s'a schimbat, ținta e să gătească mâncări gustoase și bune, pentru acea econoamele bune folosesc numai pravul lui Dr. Oether, deoarece se cruță timp, muncă și ban, mai sigură, că prăjiturile i succede. Acest mijloc de cuhnă e cel mai ascelent, mai nimerit și bun e cel cu capacul alb. Acest capac atrage atenția econoamelor asupra „să fierbi cu minte.“

Incunoștințare!
Aduc la cunoștința On. public din loc și dela sate, că am deschis un **MAGAZIN DE VAR, în Făgăraș, ulița Timarilor Nr. 20,** unde vând VAR de prima calitate în mare și mic, cu prețurile cele mai ieftine. — Rugând binevoitorul sprijin, sunt cu stimă
Vasile Beclereanu.

În atenția voiajorilor la București.

VIZITAȚI MAGAZINELE
LAZĂR TULBURE

Consumul general „La doi Camarazi”,
strada Știrbei-Vodă, colț Popa-Tatu.

Bodega, Bererie, Restaurant și Aperitive
str. Schitu Măgureanu 49.

Local de consumație deschis ziua-noaptea, Curățenie exemplară. Beuturi și mâncări escelente.
Prețuri ieftine. Cu stimă

LAZĂR TULBURE.

DANIEL HAUPT Făgăraș

piața mare Francisc Iosif, lângă casele dlui dr. Șenchea.

Recomand mult On. public din loc și dela sate bine asortat și renumitul

Magazin de FERĂRIE, de VASE pentru cuhnă, și de UNELTE (requisite) pentru toate branșele de industrie, și economie.

Puști, Revolvere și patroane etc. Cuțite, Rezușuri, Pile cu marcă, Clește și Ciocane.

Lanțuri de totfelul și cuișe de drot și de fer. Castroane și oale din blech și tuci smălțuite dela ¼ litru până la 30 de litre. — Ghilauă și sfledere pentru mecanici (lăcătuși) și rotari dela 16 fil. până la 12 cor. buc.

Cine cumpără din prăvălia mea se va convinge că numai articole bune, tari și solide să află și să vând cu prețurile cele mai convenabile. — Serviciu culant și prompt.

Rog Onor. public de o cercetare număroasă și de binevoitorul sprijin, sunt cu deosebită stimă

DANIEL HAUPT, comerciant.

INȘTIINȚARE.

Subserisul aduce la cunoștința Onor. public, că în Făgăraș, ulița Podului sub Nr. 46, în casale proprii, unde și până acum a fost bine aranjat un

Atelier de Ferărie și Rotărie

pe care l'am aranjat cu **recvizite pentru fântâni și cu acarete economice.** Stă la dispoziție totdeauna gata **cară** întregi și **roate** din lemn de orice mărime, **mașini** de sămănat cucuruz și de săpat.

Rog onor. public, că la caz de trebuință la orice lucrări ce aparțin de branșele aceste și orice **reparaturi și fântâni** din nou făcute, a mă onore cu prețurile comode, care le execut solid și prompt cu prețurile cele mai moderate.

Rogându-mă de sprijinul binevoitor. Cu stimă,

Szepesi Sándor,

măstru ferariu, rotariu și fântânariu.

Avis fraților români!

Celor ce pleacă la Brașov, sau voesc a trece sau vin din Regatul român, se nu uite a cerceta

Restaurantul Nr. 5,

din strada lungă (Brașov)

al D-lui STEFAN SUCIU,

unde să oferă mâncări gustoase, beuturi bune și curate, pe lângă prețuri modeste și serviciu prompt, precum și odăi pentru călători.

Balsamul apotecarului A. Thierry

Allein echter Balsam aus der Schutzensapothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

este neîntrecut în efect la boalele de plumăni și piept, alină catarul și curmă durerile cauzate de tusa. Curmă aprinderi de gât, răgușeli și dureri de grumazi și ferbințeli. Cu deosebire e bun contra sgarciurilor de stomac și colică. Vindecă vana de aur și curățește rinichii, dă apetit, și ajută la mistuire. S'a dovedit de leac excelent la dureri de dinți, la dinți găușoși, la mirosul gurei folosită ca apă de dinți întărește ginjiile și gura, încetează mirosul obvenit din stomac în gură. Mijloc vindecător și sigur contra limbricilor. Vindecă totfelul de rane, orbali, beșicii provenite din ferbințeală, unflături, negei, ursură, membre înghetate. In aontra durerilor de urechi e un leac neprețuit. — Să fie la îndemână în fiecare casă, la cazuri obvenite, mai ales la influență, coleră și alte boale.

Să scriem la:

THIERRY A. „Örangelgyógyászterá” Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

12 sticle mici sau 6 duble, ori 1 specială mare 5.60 K.
La comande mai mari se dă rabat convenit.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue orice operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajutoră pornirea lapteului, nu să întărește pieptul. Orbaltul de piept (foc viu), folosește la orice rani vechite, rani deschise la picioare umflate, la caries, rani venite pin lovituri, tăieturi, impușcături, striviri, împunsături, sdroboturi, să folosește pentru îndepărtarea corpurilor streine de e. țanduri de lemn, spin, sticlă, alică, năsip, prav, etc. la creștere din corp, la corbunculus, neoplasme, chiar și contra racu' lui, vermi, putreziciune, rosături, beșicii, orice arsături, rane ivite prin lungi zăcere a bolnavului, la buboai, curgere de urechi, precum și la copii mici contra opăralei etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 burcane costă cor. 3.60 f. se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia **Török József**, in Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. In mare (engro) la **Thalmayer** și **Seitz**, la succesorii **Kochmeister** și la drogeria **Fraților Radonovits** in Budapesta. Unde nu să află depou, să se comande deadreptul dela farmacia

THIERRY A. „Örangelgyógyászterá Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn.)